

کاربردهای هوش مصنوعی در آموزش

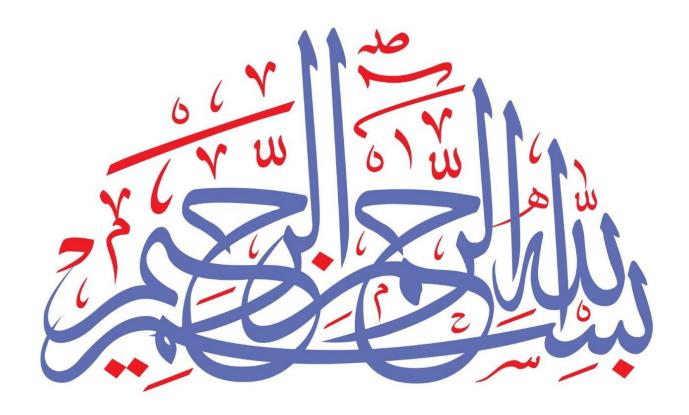

دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)

ارائه کننره:

رکتر مهری باهقیقت، استاریار گروه کامپیوتر، دانشگاه بین المللی امام فمینی و مدیر گروه پژوهشی «هوش مهنوعی و سپرداده (AIDA research group)»

Email: Bahaghighat@eng.ikiu.ac.ir

What is Al?

What is it AI?

John McCarthy (1956, who coined the term):

"The science and engineering of making intelligent machines."

1980s – Expert Systems Era: Al is "systems that perform tasks which require expertise or knowledge in a specific domain."

1990s – Rational Agent Perspective (Russell & Norvig): All is "the study of agents that perceive their environment and take actions to maximize their chances of success."

Merriam-Webster:

"The capability of computer systems or algorithms to imitate intelligent human behavior."

Modern practical definition:

Al is "systems" that can perform tasks that typically require human intelligence — e.g., visual perception, speech recognition, decision-making, language translation.

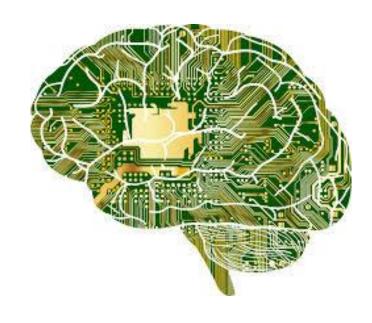
What is it the Goal of Al agent?

Thinks like a human?

Acts like a human?

Thinks rationally?

acts rationally?

Thinking Like a Human

The brain as an information processing machine.

 Requires scientific theories of how the brain works.

Note: The brain does not work like artificial neural networks from ML! How to understand cognition as a computational process?

- Introspection: try to think about how we think.
- Predict the behavior of human subjects.
- Image the brain, examine neurological data

Al consciousness

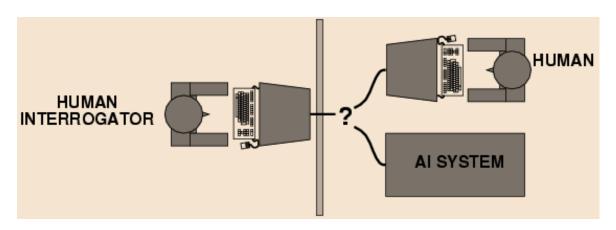
- What does it mean that a machine is conscient/sentient?
- How can we tell?

(What do we do?)

Cognitive Sciences

Acting Like a Human

- Alan Turing (1950) "Computing machinery and intelligence"
- The Turing Test tries to define what acting like a human means

- What capabilities would a computer need to have to pass the Turing Test?
 - Natural language processing
 - Knowledge representation
 - Automated reasoning
 - · Machine learning
- Turing predicted that by the year 2000, machines would be able to fool 30% of human judges for five minutes.
- ChatGPT in 2023 is probably doing a lot better than that!

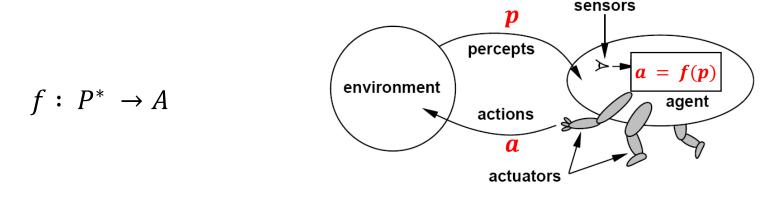
Acting Rationally

A rational agent acts to achieve the best expected outcome:

- Goals are application-dependent and are expressed in terms of the utility of outcomes.
- ☐ Being rational means acting to **maximizing your expected utility.**Expectation means that different outcomes are possible (probabilities).
- ☐ In practice, utility optimization is subject to the agent's knowledge and computational constraints (**bounded rationality** or bounded optimality).

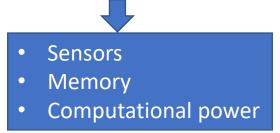
Agent and Environment

The agent function maps from the set of all possible percept sequences P^* to the set of actions A formulated as an abstract mathematical function.

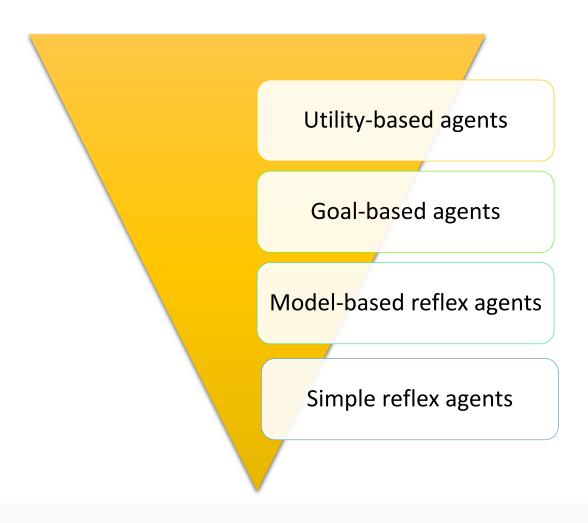
The agent program is a concrete implementation of this function for a given physical system.

Agent = architecture (agent hardware) + implementation of f (agent program)

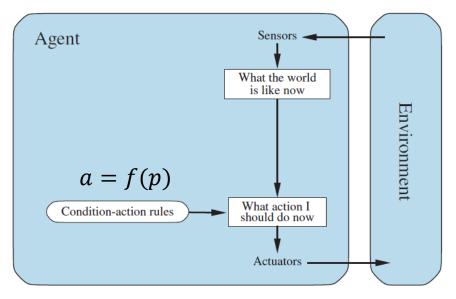
Software toolsComputational algorithm

Hierarchy of Agent Types

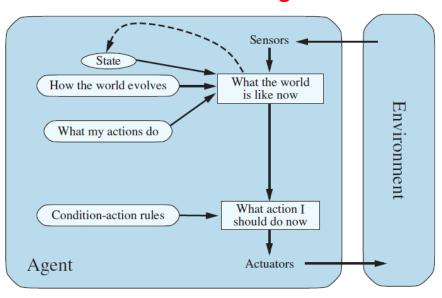
```
Simple Reflex \rightarrow Model-Based Reflex \rightarrow Goal-Based \rightarrow Utility-Based (reactive) (memory) (planning) (optimizing)
```

Simple Reflex Agent

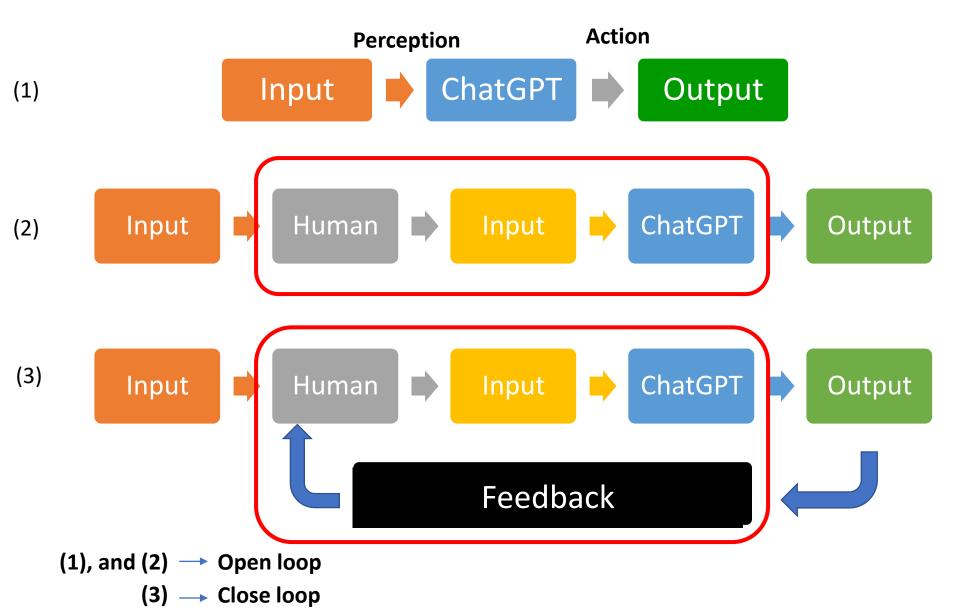
$$a = f(p)$$

Model-based Reflex Agent

$$a = f(p, s)$$

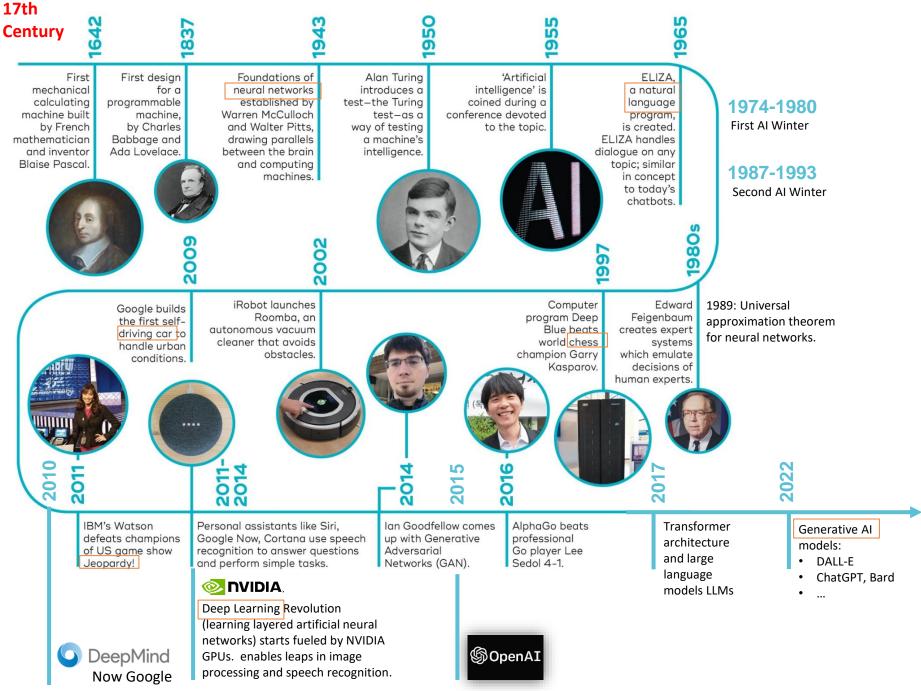
System of Systems and Prompt engineering

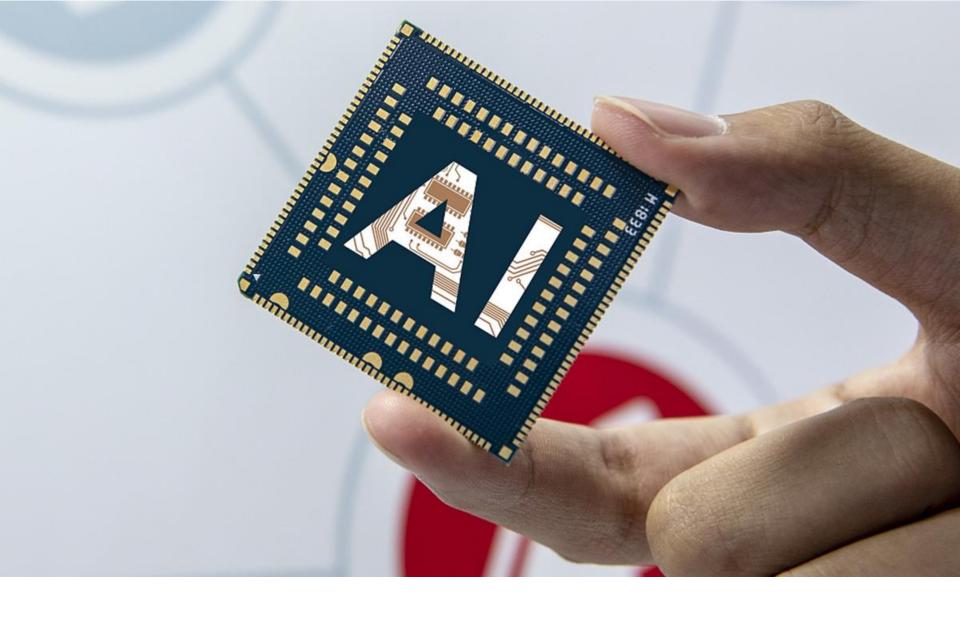

TYPES OF AI AI Al Types Based on **AI Types Based Functionalities** on Capabilities Self-aware Reactive Super Al Narrow Al ΑI **Machines** General Al **Limited Memory** Theory of Machines Mind

The History of Al

World completion of Al!

Comparative Analysis of Leading National AI Readiness Indices:

- ☐ IMF AI Preparedness Index (AIPI)
- The Global Al Index
- Government AI Readiness Index (Oxford Insights)
- ☐ Scimago Journal & Country Rank

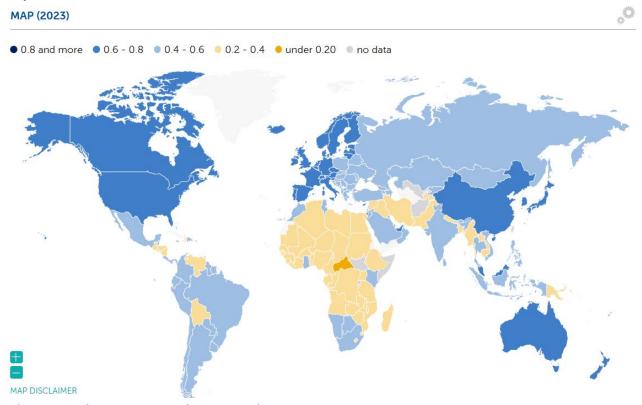

IMF AI Preparedness Index (AIPI):

- ☐ International Monetary Fund (IMF) Assesses the level of AI preparedness across 174 countries,
- □ based on the countries' digital infrastructure, human capital and labor market policies, innovation and economic integration, and regulation and ethics.
- ☐ Source data: Fraser Institute, International Labor Organization, International Telecommunication Union, United Nations, United Nations Conference on Trade and Development, Universal Postal Union, World Bank, and World Economic Forum.

https://www.imf.org/external/datamapper/datasets/AIPI

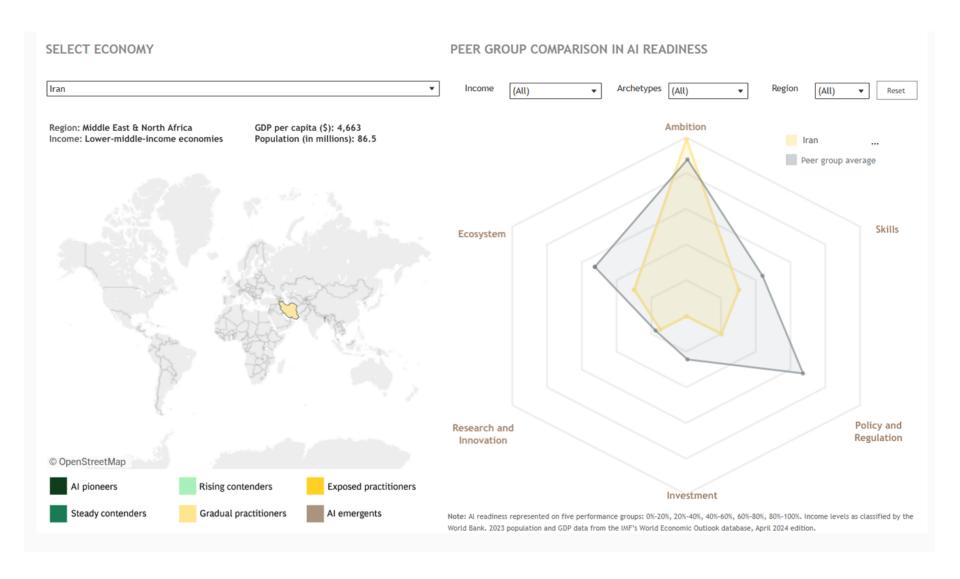
https://www.imf.org/external/datamapper/AI_PI@AIPI/ADVEC/EME/LIC/APQ/EUQ/NMQ/SSQ/MECA

The Global AI Index

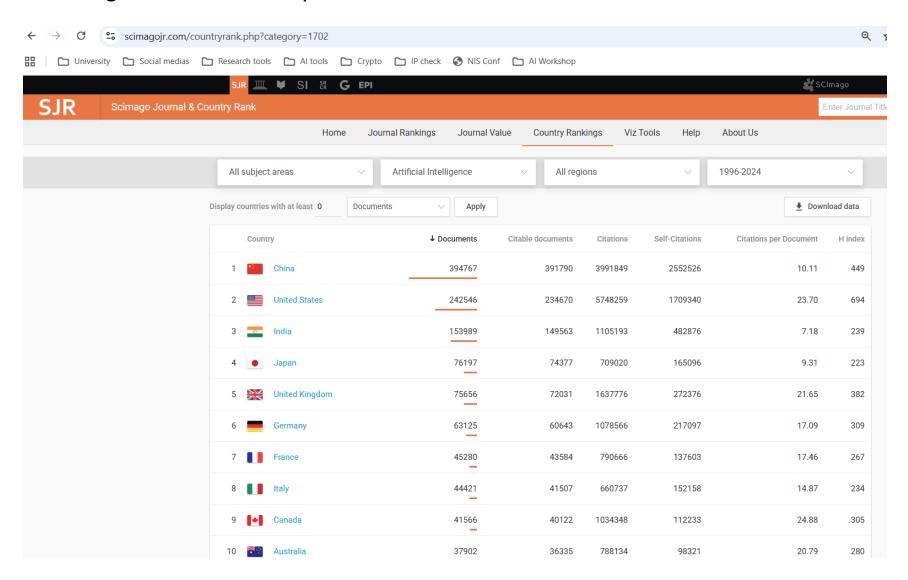
		Overall	Talent	Infrastruc'	operating E	nvironment	Research	Development	\$ \$	Commercial	Sca	ıle	Intensity
	United States	1	1	1	2		1	1	2	1		1	3
்	China	2	9	2	21		2	2	5	2		2	21
9)	Singapore	3	6	3	48		3	5	10	4	1	1	1
	United Kingdom	4	4	17	4		4	16	7	5	3	3	9
	France	5	10	14	19		6	4	9	8		6	10
*• *	South Korea	6	13	6	35		13	3	4	12		7	11
	Germany	7	3	13	8		8	11	8	9	ţ		15
*	Canada	8	8	18	16		9	10	3	6		3	8
❖	Israel	9	7	26	65		7	6	32	3	1	4	2
•	India	10	2	68	3		14	13	11	13		1	36

The Global AI Index

PXI	Egypt	52	54	64	18	55	68	37	56	45	61
	Bulgaria	53	46	53	56	 50	56	31	65	50	47
	Qatar	54	63	32	78	 36	60	26	77	59	42
	Ukraine	55	51	59	38	65	48	40	60	48	58
*	Uruguay	56	52	40	33	73	67	49	61	51	50
<u> </u>	Serbia	57	43	58	78	49	65	35	70	58	48
*	Vietnam	58	49	33	70	67	58	56	57	53	64
	Mauritius	59	80	69	74	69	74	54	28	62	52
	Iran	60	65	70	82	 40	44	41	83	56	67
(i)	Peru	61	61	52	37	 81	75	60	73	55	68
	Bahrain	62	71	48	60	48	77	72	29	61	56
	Jordan	63	72	45	78	 45	35	61	72	 63	62
* 	Oman	64	75	55	78	 66	66	29	80	60	66
	Armenia	65	35	66	60	 72	47	82	36	73	49
-											

Scimago Journal & Country Rank

Scimago Journal & Country Rank

11 Spain	37496	35415	667601	127118	17.80	252
12 South Korea	37018	36295	460656	60241	12.44	207
13 Taiwan	30863	30276	513580	73849	16.64	224
14 Srazil	23535	22952	240335	47318	10.21	159
15 Indonesia	22402	22232	85228	30629	3.80	63
16 Iran	21470	21125	304998	66854	14.21	170
17 Netherlands	19826	18873	426460	50856	21.51	221
18 C• Turkey	19604	19215	303610	45752	15.49	192
19 Russian Federation	18543	18066	90818	29007	4.90	89
20 Malaysia	18410	17979	194029	32423	10.54	150

(مصوب جلسه ۹۰۱ مورخ ۱۴۰۳/۳/۲۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

چشم انداز

جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۱۲ هجری شمسی، با هدف استقرار مؤلفه های تمدن نوین اسلامی با برخورداری از زیست بوم هوش مصنوعی پیشرفته و نوآور مبتنی بر اصول و ارزش های اسلامی، اتکا بر قابلیت ها و توانمندی های ملی و بهره گیری هوشمندانه از تعاملات جهانی، بین ۱۰ کشور پیشرو هوش مصنوعی دنیا قرار دارد و با استفاده از این فناوری در حکمرانی، موضوعات کلان کشور، ثروت آفرینی، ارزش آفرینی، تأمین سلامت، رفاه، امنیت و آسایش مردم، بیشترین پیشرفت را ایجاد می کند.

.. شوراي عالى انقلاب

ج- شاخصهای ارزیابی کلان

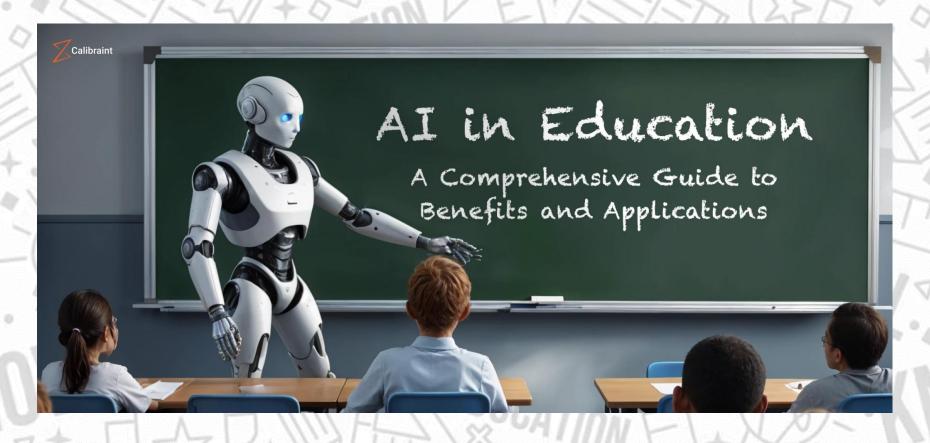
علیرغم افق ۱۰ساله سند و نظر به تحولات سریع حوزه هوش مصنوعی، مقادیر مطلوب شاخصهای ارزیابی کلان این سند برای بازه زمانی پنجساله به قرار زیر تعیین میگردد:

ف متناظر	شاخص كلان	وضع موجود	وضع مطلوب ۱ <u>۴</u> ۰۷
	۱-۱- ظرفیت پذیرش سالانه رشته های هوش مصنوعی، رشته های مرتبط و بین رشته ای ها در مقاطع: کارشناسی ارشد دکترا	(1899) Y··· (18••) 1V0	رشد سالیانه ۱۲٪(۳۵۰۰) رشد سالیانه ۱۸٪ (٤٠٠)
یک	۱-۲- حجم آموزش دورههای مهارتی کوتاهمدت به منظور کاربست هوش مصنوعی در هوشمندسازی فرآیندهای کاری سازمانها و بنگاهها		٥٠ هزار نفر دوره
	۱-۳- سهم افراد توانمند جهت استفاده از ابزارهای مبتنی بر هوش مصنوعی به منظور کاربست در حیطه کاری خود از کل شاغلین	5":	۵۰ درصد
دو	۲-۱- میزان توان محاسباتی زیرساخت پردازشی ویژه پروژههای کلان هوش مصنوعی در کشور	حداقل ۲۰ پتافلاپس	۱ اگزافلاپس
	۲-۲- حجم زیرساخت پردازش اشتراکی در کشور	1.7-10	٥ اگزافلاپس

هدف متناظر	شاخص كلان	وضع موجود	وضع مطلوب ۱٤۰۷
	۱-۱- میزان توان محاسباتی زیرساخت پردازشی ویژه پروژههای کلان هوش مصنوعی در کشور	حداقل ۲۰ پتافلاپس	۱ اگزافلاپس
	۲-۲- حجم زیرساخت پردازش اشتراکی در کشور	11/2	٥ اگزافلاپس
	۱-۱-رتبه کشور از منظر شاخص H انتشارات علمی حوزه هوش مصنوعی	/ // 17	10
	۲-۲- تعداد نشریات معتبر بین المللی هوش مصنوعی در کشور در چارک اول یا دوم	صفر (۳ نشریه نمایهشده در اسکوپوس)	حلاقل یک نشریه (۵ نشریه نمایهشده در اسکوپوس)
	۲-۳- سهم پژوهشگران دو درصد برتر هوش مصنوعی ایران	۸ • درصد	۱.٥ درصد
	۲-۶- حجم قراردادهای پژوهشی تقاضامحور وصولشده در حوزه هوش مصنوعی (به قیمت ثابت سال ۱٤۰۲)	-	-
	۲-۵- تعداد جوامع علمی حوزه هوش مصنوعی و بین رشته ای های مرتبط درصد نویسندگانی که حداقل ۳ مقاله مشترک با یکدیگر دارند به کل نویسندگان)	۱٤ درصد	۲۰ درصد
چهار	٤-١- تعداد محصولات/خدمات دانش بنيان تأييدشده هوش مصنوعي	F7F	Y
	3-۲- تعداد ثبت اختراعات هوش مصنوعی بت اختراع بین المللی بت اختراع داخلی	_	7 <u>=</u> 5

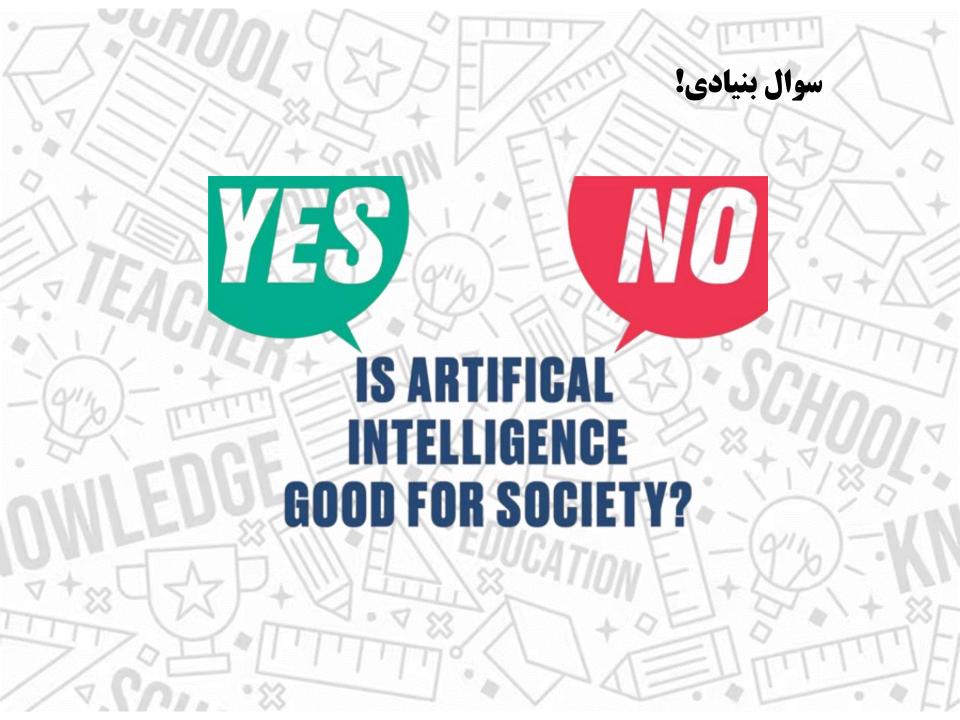
دف متناظر	شاخص كلان	وضع موجود	وضع مطلوب ۱٤٠٧
0	۱-۵ تعداد شرکتهای بزرگ فعال در حوزه هوش مصنوعی	کمتر از ٥	1.
0	٥-٢- تعداد كاركنان شركتهاي دانشبنيان حوزه هوش مصنوعي	٨٤٦٦	7
5)	۰-۳- میزان فروش شرکتهای دانش بنیان حوزه هوش مصنوعی (قیمت ثابت سال ۱٤۰۱) بر اساس مالیات بر ارزش افزوده ابرازی	حدود ۳۰۰ میلیارد تومان	۲۰۰۰ میلیارد تومان
And the second second	۵-۱- میزان سرمایهگذاری دولتی، غیردولتی و سرمایهگذاری خارجی در حوزه هوش مصنوعی	-	-
	۵-۵- نسبت حجم فروش محصولات و خدمات هوش مصنوعی ساخت ایران به تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری * ۱۰۰	_	=
1	٦-١- حجم صادرات محصولات/خدمات هوش مصنوعي در سال	1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 -	
7	۲-۲ تعداد و حجم پروژههای هوش مصنوعی مشارکتی بین المللی	-	-
, ,	۳-۱ تعداد سکوها و خدمات اینترنتی ایرانی بهرهمند از هوشمصنوعی با بیش از دویست میلیون کاربر		٣
	 ۲-۶- تعداد رویدادها و کنفرانسهای بینالمللی برگزارشده در کشور (براساس دادههای ISC) 	۲٤ (از ابتدای ۹٦ تا دیماه ۱٤٠٢)	ه (سالانه)
V	۷-۱-جایگاه کشور در شاخص آمادگی هوش مصنوعی دولت	98 9	۳.
	 ۷-۲- درصد دستگاههای مستقل ملی دارای رهنگاشت هوش مصنوعی مصوب شورای راهبری هوش مصنوعی 	9	۱۰۰ درصد
	۷-۳- تعداد شهرهای هوشمند (مبتنی بر استانداردهای بهروز بین المللی ۱)		*
	۷-۶- تعداد سکوها و خدمات اینترنتی ایرانی و بهرهمند از هوش مصنوعی با حداقل ۲۰ میلیون کاربر	ıv	٤٠

کاربردهای هوش مصنوعی در آموزش

هوش مصنوعی در آموزش در آموزش: آری یا خیر!

- 🗖 آیا این فناوری منجر به حذف معلم و استاد می گردد؟
- 🗖 آیا این فناوری منجر به افزایش کیفیت آموزش خواهد شد؟
- آیا دانش نسل ${f Z}$ در مورد این فناوری و استفاده از آن کمتر از پدر و مادر، معلمین و استادان می باشد؟
 - 🖵 آیا از منظر فنی ابزارهای هوش مصنوعی قابلیت حذف شدن، ممنوع شدن یا محدود شدن را دارند؟
- 🖵 آیا از منظر تجاری ابزارهای هوش مصنوعی قابلیت حذف شدن، ممنوع شدن یا محدود شدن را دارند؟
 - 🖵 آیا استفاده از این فناوری عادلانه است؟ (تقلب، نابرابری دیجیتال، فاصله طبقاتی و غیره)
 - 🖵 آیا اخلاق حرفه ای در استفاده از ابزارهای هوشمند رعایت می شود؟
 - 🖵 آیا معلمان و اساتید آموزش های حرفه ای در خصوص این فناوری را طی کرده اند؟
 - آیا آگاهی رسانی، آموزش و فرهنگ سازی مناسب در جامعه و نسل ${f Z}$ انجام شده است؟

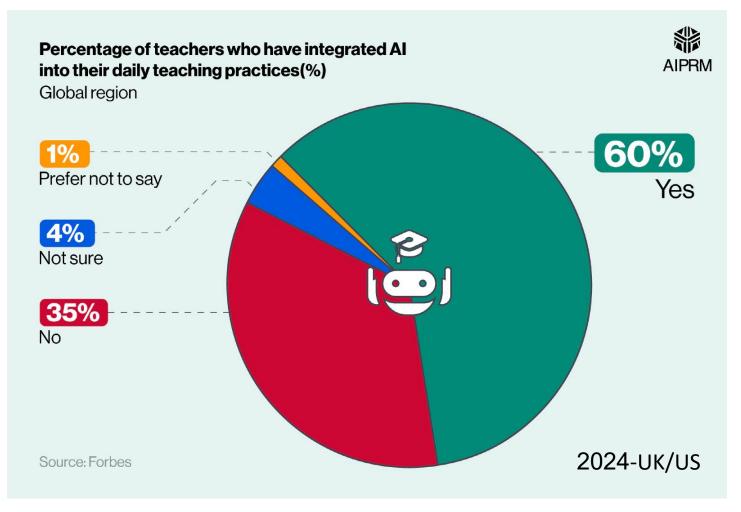

کاربردهای کلیدی هوش مصنوعی در آموزش

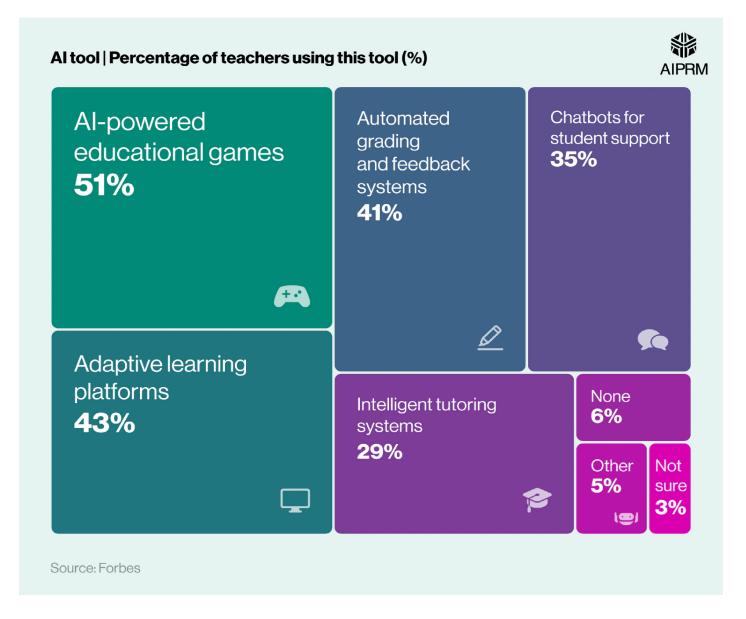
- 🖵 یادگیری شخصی سازی شده (Personalized Learning)
- 🗖 سیستمهای آموزشی مبتنی بر مربی گری هوشمند (Intelligent Tutoring Systems)
 - 🖵 ارزیابی و تصحیح خودکار (Automated Assessment & Feedback)
- □ تولید محتوا و تسهیل طراحی درس (Content generation & Instructional design)
 - 🖵 پشتیبانی اداری، مدیریت و برنامه ریزی (Administrative automation)
 - (Learning analytics, Early-warning) تحلیل یادگیری و پیشبینی افت تحصیلی $lue{\Box}$
- VR/AR (Adaptive Learning & Immersive) آموزش تطبیقی و آزمایشگاههای مجازی \Box
 - Teacher support & classroom analytics) آموزش معلمان و بازخورد در کلاس
- 🗖 آموزش مبتنی بر بازی قدرت گرفته از هوش مصنوعی (AI-empowered educational games)

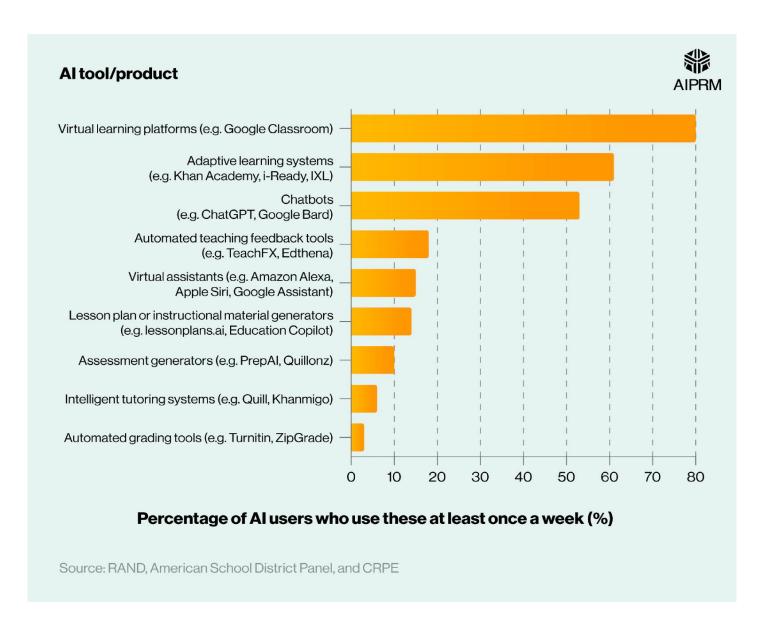
نمونه هایی از ابزارهای توانا شده با هوش مصنوعی با کاربری آموزشی

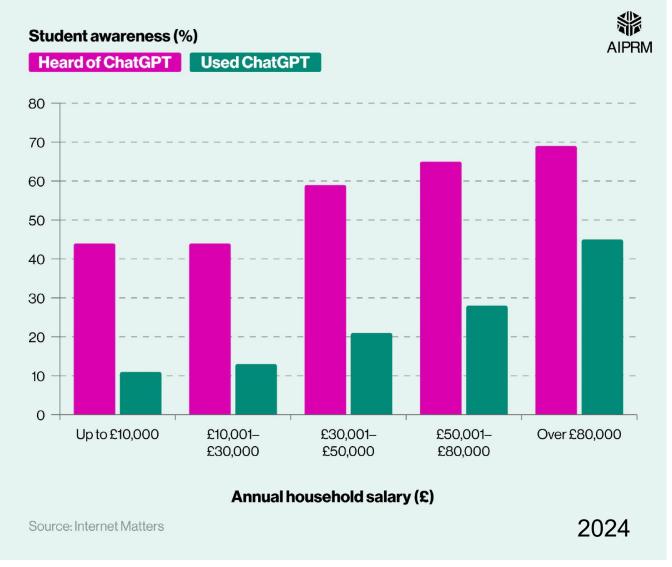
پلتفرم	دستهبندی کاربرد	توضيح مختصر
Coursera / Khan	یادگیری شخصیسازیشده	استفاده از الگوریتمهای تطبیقی برای پیشنهاد مسیرهای یادگیری.
Academy		
Duolingo	یادگیری شخصیسازیشده	پلتفرم آموزش زبان که تمرینات را بر اساس عملکرد کاربر تنظیم میکند.
Gradescope	اتوماسيون ارزيابى	تسریع و عینیسازی فرآیند تصحیح اوراق امتحانی و پروژهها
Turnitin/Quillbot/By	اتوماسيون ارزيابي	شناسایی سرقت ادبی و ارائه بازخورد برای بهبود نوشتار آکادمیک.
pass		
ChatGPT	آموزش تعاملی	کمک در پژوهش، ایدهپردازی، خلاصهنویسی و رفع اشکال درسی
/Grok/Deepseek/Copi		
lot		
Otter.ai	آموزش همه گیر	تبدیل بلادرنگ گفتار به متن برای کمک به یادداشتبرداری.
Knewton Alta (Wiley)	یادگیری تطبیقی	پلتفرمی که محتوا و ارزیابی را کاملا با هر دانشجو سازگار میکند.

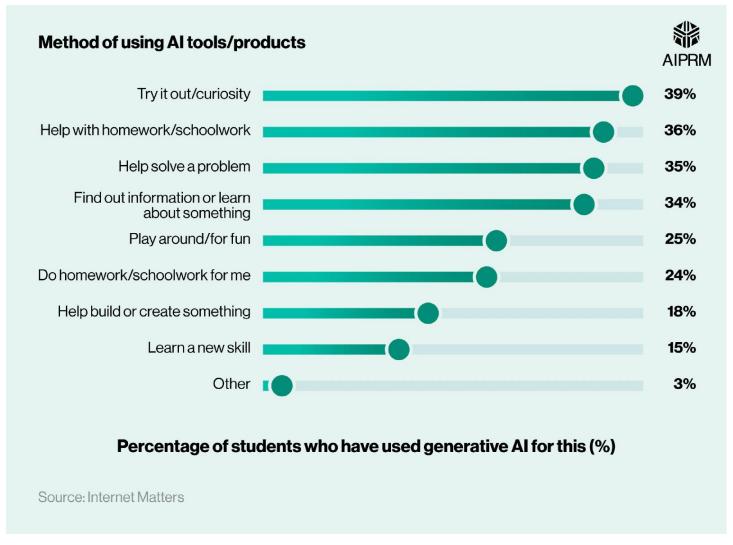
https://www.aiprm.com/ai-in-education-statistics/

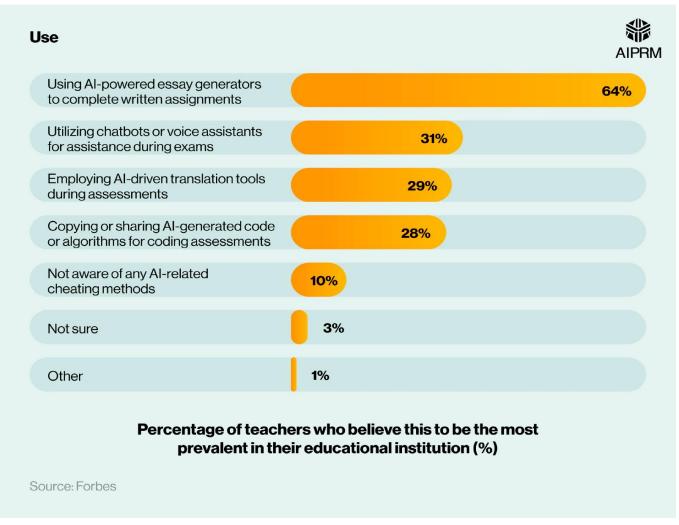

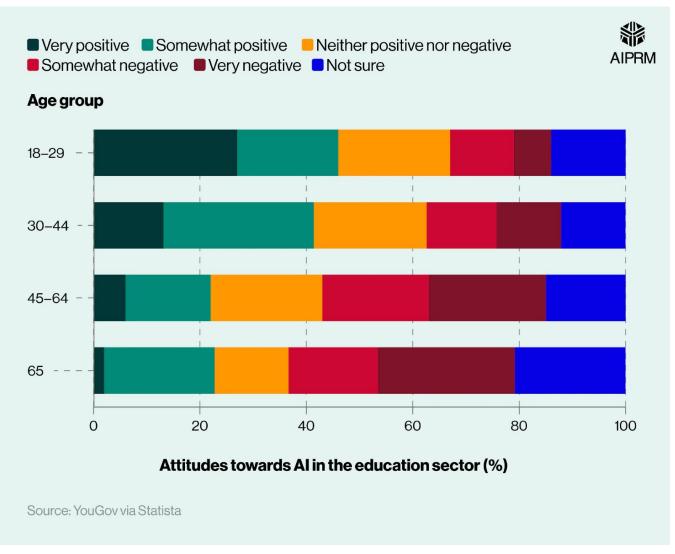

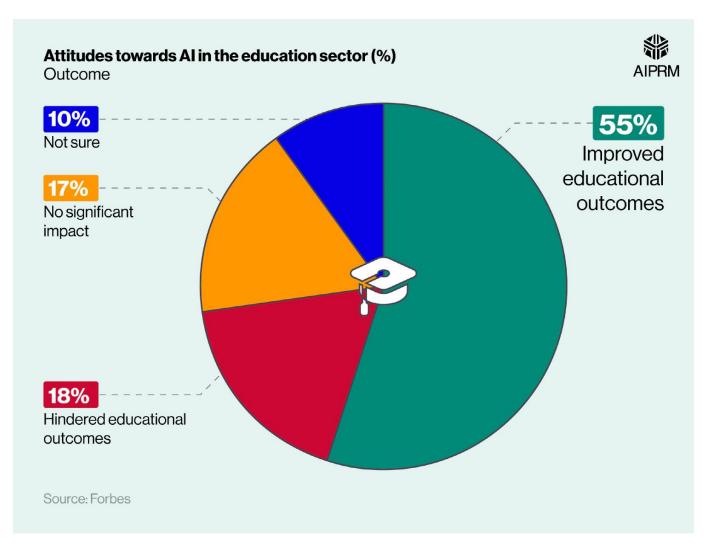

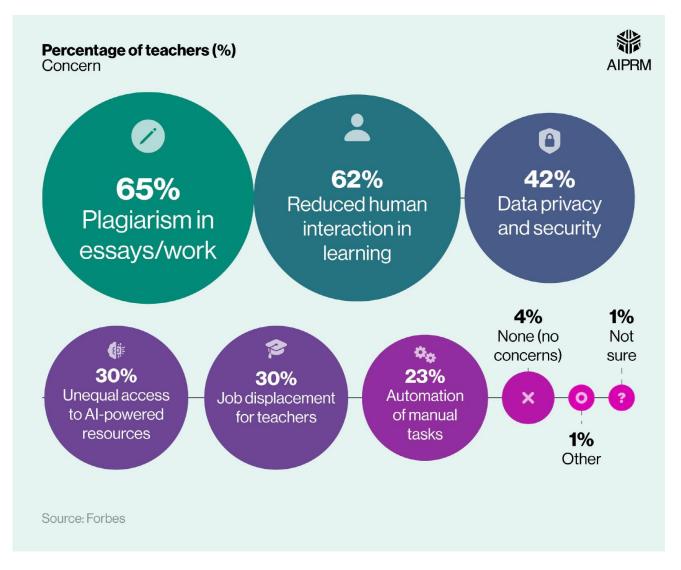
https://www.aiprm.com/ai-in-education-statistics/

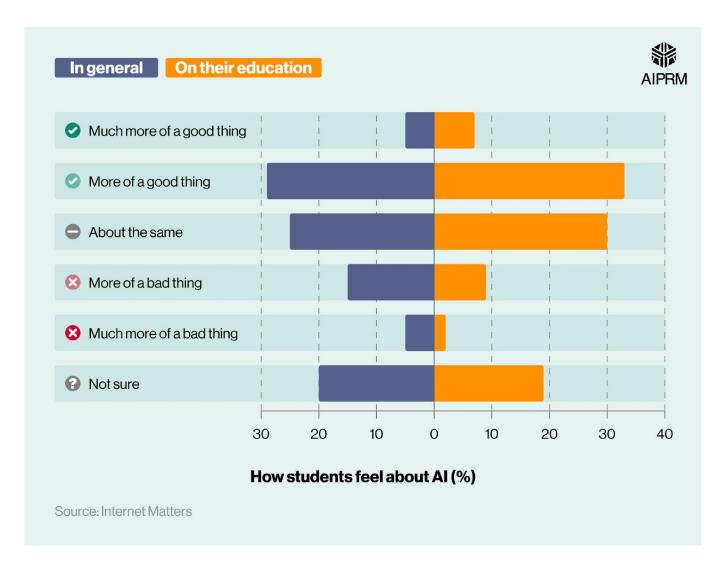

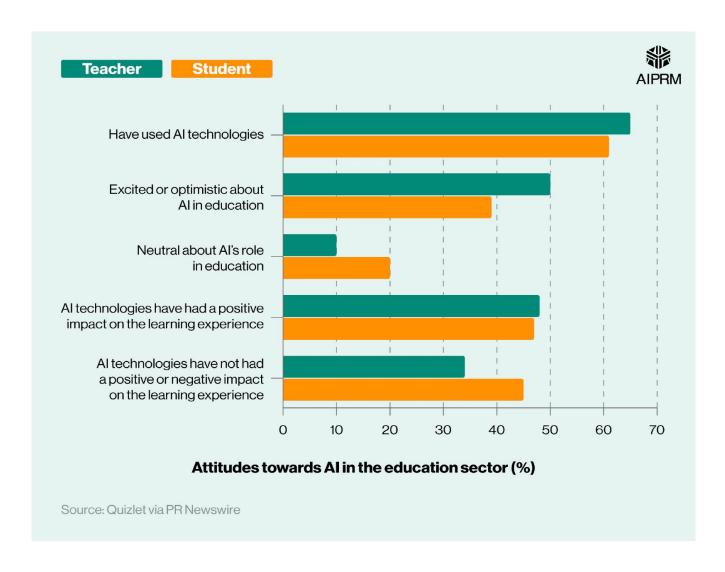

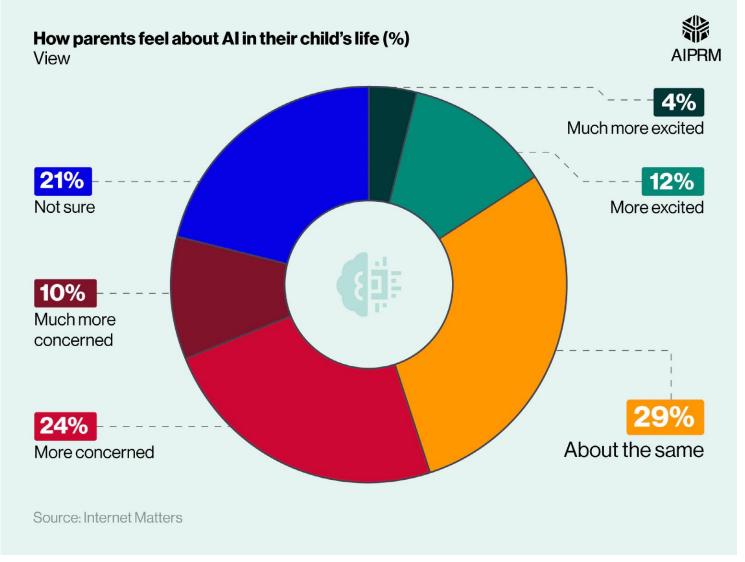

بازار به چه می اندیشد؟

بازار هوش مصنوعی در آموزش در بین ۶ **بازار برتر!**

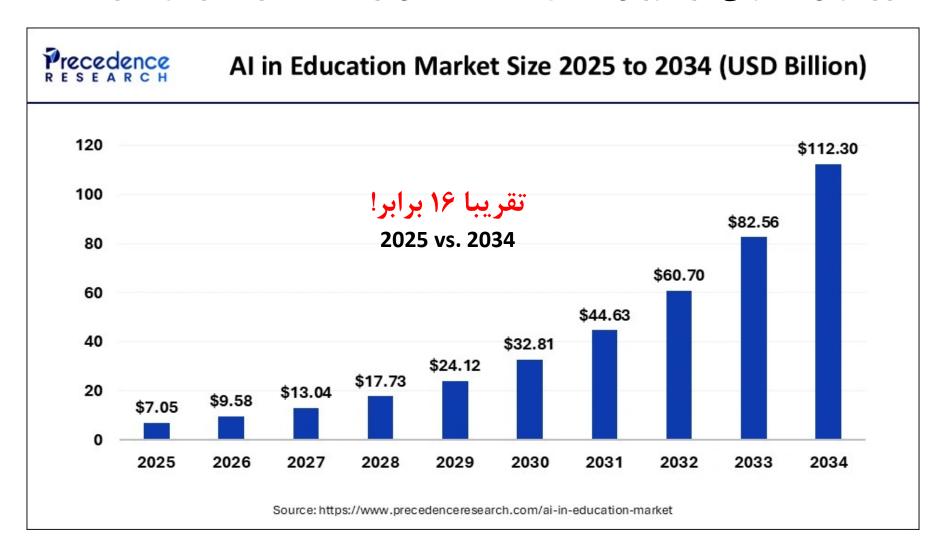
Al Market Size 2023-24 by Industry

(Billion USD)

بازار به چه می اندیشد؟

بازار هوش مصنوعی در آموزش تا سال ۲۰۳۴ به بیش از ۱۱۲ میلیارد دلار خواهد رسید!

تغییرات کیفی مبتنی بر فناوری در یک صد سال اخیر

1920 2025

مدارس و دانشگاه ها در یکصد سال اخیرچه تفاوت های بنیادینی را تجربه کرده اند!؟!

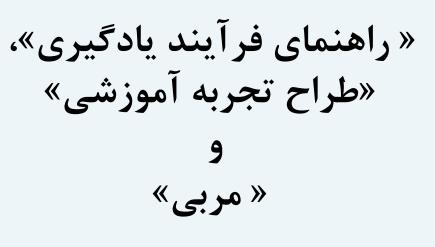

Typing class, Portland High School, ca. 1920

2025

تحول آموزشی در عصر هوش مصنوعی

تغییر نقش معلم از "منبع تمام دانش" به:

آیا برای این تغییرات بزرگ آماده هستیم؟

رکتر مهری بامقیقت، استاریار گروه کامپیوتر، رانشگاه بین المللی امام فمینی و مدیر گروه پژوهشی «هوش معنوعی و سپرداره (AIDA research group)»

Email: Bahaghighat@eng.ikiu.ac.ir